

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Riigikogu põhiseaduskomisjon
pohiseaduskomisjon@riigikogu.ee

Teie 20.11.2025

Meie 01.12.2025

nr RIIGIKOGU/25-1167/-
3T
nr 8-2/8781

Eesti lipu seaduse täiendamise seaduse eelnõu (747 SE) valitsuse arvamuse esitamine

Riigikogu esimees edastas Vabariigi Valitsusele arvamuse andmiseks Riigikogu liikmete Varro Vooglaiu, Anti Poolametsa, Mart Helme, Helle-Moonika Helme, Martin Helme, Rene Koka, Rain Epleri ja Evelin Poolametsa 22.10.2025 algatatud Eesti lipu seaduse täiendamise seaduse eelnõu (747 SE).

Eelnõuga soovitakse täiendada Eesti lipu seaduse § 10 lõigetega 7 ja 8, et tagada Eesti lipu eristaatust läbi selle ainukasutuse riigi ja ülejäänud avaliku sektori hoonetel ning välistada ideoloogilisi sõnumeid kandvate lippude heiskamine lisaks ka Eesti Vabariigi diplomaatiliste välisesinduste hoonetel.

Riigisekretär edastas 17.11.2025 justiits- ja digiministrile selgitused kõnealuse seaduseelnõu kohta, mis on alljärgnevad:

„Riigikantselei on Eesti lipu seaduse koostaja ning sama seaduse kohaselt ka Eesti lipu kasutamise korra ja hea tava kohta selgituste andja.

Eesti lipu seaduse laiem mõte

Eesti lipp on meie riigi ja rahva sümbol, see tähistab Eesti põhiseadusliku korra kehtivust, riigi territooriumi ja jurisdiktsiooni, rahvusliku identiteedi elujõudu, meie kultuurilisi püüdluseid ning ühist väärtusruumi. Eesti lipp on Eesti idee kandja ja kõigi Eesti inimeste tunnus!

2004. aastal Riigikogus vastu võetud Eesti lipu seadus muutis oluliselt meie sinimustvalge lipu seniseid kasutamise lähtealuseid ning praktikat. Uue põhimõtte kohaselt hakkasid riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused Eesti lippu kasutama kui riigilippu ning teised isikud kasutavad seda kui rahvuslippu. Seaduse eesmärk ei ole piirata Eesti lipu kasutamist.

Seadus kehtestab Eesti lipu kasutamisel miinimumregulatsiooni, mida riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused ning avalik-õiguslikud juriidilised isikud on kohustatud järgima. Seaduse seletuskirjas on läbivalt selgitatud, et miinimumregulatsioon ei ole kehtestatud piirama enamat lipukasutamist, sealhulgas riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusel. Miinimum-regulatsiooni eesmärk on tagada Eesti lipule kaitse vääritud kohtlemise eest.

Seletuskirjas on eraldi veel rõhutatud, et kuna eraisikutel enam lipuheiskamise kohustust ei ole, siis riigiasutused peavad lipukasutamisega andma eeskujut. See tähendab ühest küljest loomulikult korrektset lipukasutamist (aupunkti heiskamine, õigel ajal heisatud ja langetatud, korrektset lipusuurst, puhast ja kirkaste värvidega lipukangast jne), kuid teisest küljest tähendab see ka lipu või lippude laiemat kasutamist (võrreldes seaduses nõutud miinimumiga) institutsiooni või asutuse oluliste sündmuste, väärtuste ja sõprussidemete äramärgimiseks.

Euroopa Liidu lipu kasutamise kord määrati Eestis esmakordselt kindlaks Eesti lipu seadusega. Eesti valis toona, kui me veel ei olnud Euroopa Liidu liikmed, lähenemise, et Euroopa Liidu lipu kasutamine on samuti miinimumtasemel reguleeritud – koos Eesti lipuga tuleb heisata Euroopa Liidu lipp Euroopa päeval ja Euroopa Parlamendi valmiste päeval Riigikogu, Vabariigi Presidendi, Vabariigi Valitsuse, Riigikohtu, Riigikontrolli, õiguskantsleri, ministeeriumi, Eesti Panga, Kaitseväge peastaabi, valla- ja linnavolikogu ning valla- ja linnavalitsuse hoonele. Sätte eesmärk on rõhutada Eesti kuulumist Euroopa kultuuri- ja väärtusruumi ning teadvustada Eesti kuulumist Euroopa Liitu. Seaduse seletuskirjas on täiendavalt selgitatud, et Euroopa Liidu lippu võib kasutada ka mujal (s.o teiste isikute ja asutuste poolt) ja muul ajal (vabadus kasutada seda igal ajal).

Eelnõust

Vabariigi Valitsusele arvamuse andmiseks saadetud seaduse eelnõu koosneb kahest lipukasutamist piiravast sättest. Esmalt soovitakse piirata avaliku sektori institutsioonide ja asutuste õigust alaliselt või siis pikaajaliselt heisata teiste riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide lippe. Sama sättega on püütud üldsõnaliselt defineerida ka välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni lipu heiskamise eesmärk (protokollilistel eesmärkidel). Sätte mõistmiseks on seletuskirjas toodud, et piirang tagab Eesti lipule eristaatuse.

Teise sättega soovitakse keelata ideoloogilist sõnumit kandvate lippude kasutamist Eesti riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste, avalik-õiguslike juriidiliste isikute ning välisesinduste hoonetel. Sätte praktikas ellurakendamise mõistmiseks on seletuskirjas toodud näidetena seksuaalvähemuste, poliitiliste liikumiste ning Euroopa Liidu lipp.

Riigikantselei hinnangul ei aita lipukasutamise piiramine riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustes põhimõtteliselt kaasa Eesti lipu eristaatuse tõstmisele ega meie lipukultuuri arenemisele. Keeld kasutada lippe (Euroopa Liidu, NATO, maakonna, linna, valla, asutuse, seltsi jne, jne) kui immanentselt ideoloogilist sõnumit edastavat visuaalse kommunikatsiooni atribuute on ebaproportsionaalne ning see ei ole rahvusvahelisest õigusest ja lippudega seotud hea tavast tulenevalt praktikas rakendatav.

Kokkuvõtvalt on Eesti lipu seadusega kehtestatud regulatsioon miinimumnõuded, millele peab Eesti lipu kasutamine vastama. Seaduse eesmärk on soodustada Eesti lipu kasutamist ja edendada lipukultuuri kõige laiemalt, sealhulgas pakkuda võimalusi väljendada visuaalselt ehk lippude heiskamisega olulisi sõnumeid. Riigikantselei ei toeta esitatud seadusemuudatust, küll aga võiks seaduseandja kaaluda eeskujul andmiseks laiendada Eesti lipu alaliselt heiskamise kohustust kõikidele riigiasutustele ning ka koolieelsetele lasteasutustele.¹

Vabariigi Valitsus arutas kõnealust eelnõu 20. novembri 2025 istungil. Istungi protokollis kohaselt otsustas Vabariigi Valitsus eelnõu mitte toetada ning tegi justiits- ja digiministrile ülesandeks teha Vabariigi Valitsuse arvamus Riigikogu põhiseaduskomisjonile teatavaks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

¹ Arvutivõrgus: <https://dhs.riigikantselei.ee/avalikteave.nsf/documents/NT00405A32?open>

Signe Teiv 58843859
signe.teiv@justdigi.ee